

Det

Islandske Landlevnet.

Et Læredigt

i tre Sange.

Efter

Vice-Laugmand Eggert Olafsens

islandske Original

oversat

af

Finn Magnusen,

Studiosus Juris.

Kiöbenhavn, 1803.

Trykt hos Direktör *Johan Frederik Schultz*,

Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

Til

Biskoppen over Island

Herr

Geir Johnson Widalin

ærbödigst

fra

Oversætteren.

Velgjörer! disse laante Lyd
jeg fro tilegner Deres Hjerte,
det Godheds Væld, som Jordens Fryd
saa tit den Arme smage lærte;
som sorte Sorgers Yngel böd
ej meer' i Skaldens Barm at huse;
det Væld, hvorfra den Glæde flöd,
som södt fortryllede min Muse. —

Taknemlig den forener sig
med Tusende af Thule's Sönner,
i varme hjertemeente Bönner,
som stige daglig, Gud! til dig: —
"Vor Biskop længe, længe smage
"paa Jorden Himlens halve Fryd.
"I mange — mange skjönne Dage
"han være Thule's Lyst og Pryd"!

F. Magnusen.

Forerindring.

Eggert Olafson var vist een af vor Tidsalders mærkværdigste Mænd, men hans isolerte Virkekreds gjorde, at hans Navn nu neppe kjendes endog i vort nordiske Tvillingrige; undtagen af hans efter Videnskabernes Selskabs Foranstaltning affattede Beskrivelse over hans Reiser i Island; et Verk, som er det bedste og fuldstændigste, der endnu haves over Landets physiske Mærkværdigheder. — Ham have vi den forbedrede Smag i vor Islandske Poësie at takke for, som i afvigte Olds seenere Halvte har frembragt virkelige Mesterstykker. — Imidlertid kjende vore Danske og Norske skjönne Aander intet til denne Mands digteriske Talenter, da det Sprog hvori han skrev, som en uoverstigelig Muur, negtede dem Adgangen til denne Kundskab; og da tillige neppe nogen Nations Digterværker ere vanskeligere at oversætte end vore Islandske Poëters Originalarbeider.

Vor Poësie udmerker sig, fremfor andre, ved en overmaade let og flydende Versifikation, som umuelig med lige Held kan fuldkommen overdrages i det ellers saa böielige danske Sprog. — Denne Anmærkning gjelder ikke allene om de fleste af vore Skjalders Arbeider, fra Middelalderen af lige indtil vor Digters Tid, men ogsaa om mange af hans egne Digte. — I nærværende Betragtninger over det Islandske Landlevnet *havde han ikke saa meget Hensigt til at fornöie dannede Læsere, som til at gavne og undervise den udannede Bondealmue. Hans Digt skulde være et Læredigt i strængeste Forstand; og maa bedömmes efter denne Hensigt.*

Hvad dette Forsög til selve Digtets danske Bearbeidelse angaaer, saa bestaaer det i een, undertiden aldeles fri, men de fleste Steder — i Henseende til Tanker og Mening — nogenledes troe Oversættelse, eftersom Æmnet kunde være danske Læsere mere eller mindre interessant. De ypperlige lokale Natur-Skildringer har jeg samvittighedsfuldt efter Forfatterens Malerie, Træk for Træk sögt at udtrykke; samt ellers i eet og alt nöie fulgt Digtets Orden og Tankegang.

Hvor og hvorledes jeg i övrigt har afveget fra selve Originalen, kan Læseren af den i Hrapsöe 1783 udkomne Text let erfare.

Den herligste Lön, som dette Forsög nogensinde kunde bringe mig for min i frie Timer derpaa anvendte Umage, var denne: Hvis det nemlig formaaede at gjöre Tvilling-Rigets cultiverte Læseverden opmærksom paa min fjerne Fædreneöes skjulte poëtiske Skatte, som nu ulæste og ukjendte henmuldre der paa de sjeldne enkelte Boghylder, og snart ville blive Möllenes Rov!

Lambestad i Island, den 24de Julii 1802.

F. Magnusen.

Förste Sang.

A. Apostroph til de onde Aander som forgifte Islands Dunstkreds: nemlig de ulykkelige Fordomme, eller indgroede uprövede og urigtige Meninger, som forvolde dets Beboeres Melancholie, Fattigdom, og mangehaande Elendighed.

B. Disse Folk handle ilde med Guds Gaver; röres ikke af Naturens Yndighed, Aarets Skifter, eller andet, hvorved de kunde bevæges til at söge sit Ophold med Fornöielse, da de ellers kun drives dertil af Nöden.

C. De givtes; faae slemme Koner, og kunne ikke ernære sig. Börnene ansees for Huuskors; de födes syge. Forældrene kan ikke forliges, og Huusholdningen forsömmes.

D. Overtroe og Frygt for Spögelser og andet Djævlerie, som plage Bonden, og svække hans Mod.

E. Disse Elendige föle ikke Naturens Vaar- og Sommer-Glæder, ulige deres Forfædre, som med adskillige Paafund ogsaa sögte at forsöde den lange Vinter. Læseren tilraades at fraskilles saadanne Folk; thi Guds Villie er, at vi skal glæde os ved hans Gaver.

A.

I Luftens Pest og Plage, fæle Hær
af Mörkets Aander, Jökkelbygdens Skræk!
I, lede Sönner af kaotisk Nat,
hvis sorte Vinger hylle Thule's Folk
i Dovenskabs og Dumheds Taage ind!
Ved Eders Aande blottes Fjeldets Ryg,
i Dalen drypper Gift af Eders Spor;
Kun Eders Gjerning er den sorte Sorg,
som Dag og Nat i arm Thulensers Sjel
indpoder Nag, og volder haablöst Liv

og qvalfuld Död. — Kun Eders Trylleri
i evigt Bluun, i lad Uvirksomhed
og Dovenskab de fleste luller ind.
Fornuftig Gammen, skyldlöst Tidsfordriv,
Naturens milde Skjænk, de skjötter ei;
Ei yndig Sang, ei Blomstens fine Duft,
Ei Vaarens hele Lyst kan röre dem.
I mörke Griller, flavt ascetisk Vaas [1]),
og Sindets Qval de söge himmelsk Lyst.
Fornuft og Sandhed, Himlens ægte Börn,
med Sæders fiine Reenhed, tækkelig
Oprigtighed, og hver selskab'lig Dyd,
for længe siden skye, bortflygtede
fra denne usle AEt; men Dumhed, Lögn,
Ureenlighed med Svig og Grovhed nu
blandt Regners [2]) Afkom sig hâr Throner redt!

B.

En Bonde her, som regnes vil blandt Mænd,
Af Herrens Gaver kun med store târ
til Takke. Ham det er en afgjort Sag:
"Af Smuler sig benytte, det er Skam"!
Han vælger heller Sövn med Kuld og Sult,

[1]) De mange gamle urimelige og pietistiske Andagtsböger, Sidestykker til Taarepersen, den aandelige Nathue & Comp., som længe vare Landalmuens fornemste Tidsfordriv.

[2]) Endeel af alle Stænder paa Island kunne (ligesom dette Digts Oversætter) med avthentiske Slægtregister bevise, at de nedstamme fra den berömte Konge Regner Lodbrog.

end fange Ryppen, eller Sildens Slægt:
"For Hund og Ravn alt det er eene skabt".
Uhyre Torsk, som volder Maven Vee,
Höst, Vaar og Vinter [3]) fylder graadig Bug.
Det Bud, som Herren gav den förste Mand:
Dit Bröd du æde i dit Ansigts Sveed!
hos ham har tabt sin hele Kraft og Fynd —
Naturen selv berede maa hans Mad,
og uden Hænder laves hver hans Ret,
saa glider alting uden Möje ned.
Han sparer ikke i de gode Aar,
og gruer alt ved Navn af Forraads-Huus;
men ringe Möjes Frugter vandre maae
til Kræmmeren for Brændeviin og Stads.
Skjönt Herren gavmild signer Eng og Mark
med tifold Gröde, Fjordene med Fisk,
blîr Bonden dog tilsidst af alting kjed,
og utilfreds med Gud og med hans Raad.
Naar Trang og Dyrtid atter falder ind
"Da" — heder det — "vil Herren straffe Synd,
"og Last, som hersker nu blandt Verdens Börn;
"men sine egne han, som ellers tidt,
"vil pröve her i denne Jammerdal
"med Kors" — som oftest deres eget Værk —
"og Alt til Alt" — som för for tusind' Aar —
"er Julemærker paa den sidste Dom".

[3]) Paa disse Tider af Aaret ere de saakaldte Vær- eller Fisketider. Bönderne ved Söekanten benytte sig af dem alle til Fiskeriet; men Oplandsbonden for det meste kun af de almindelige eller Vinter- og Vaar-Værtider.

Ham Tidens Skifte ingen Aarsag er
til Glæde; har han kun saa megen Mad,
at sulten Mave dermed fyldes kan,
i samme Tone stedse knurrer han,
og driver nödig for Naturens Ström;
Vaar, Sommer, Vinter, er ham lige kjær. —
Naar kuldskjær Flue lægger sig til Ro,
I Vinter-Reden kryber Bonden ind,
og först, naar Fisken op til Landet gaaer,
til svag og liden Baad [4]) han sig betroer.
För Græsset visner i vanrögtet Tun [5]),
han skal det meje til den ene Koe.
Saa driver Nöden ham til Arbeid frem,
som Planter-Knegtens Stok den sorte Træl.
Og selv han stadig gjör sig Livet suurt. —
Tidt slig en Usling jeg med Medynk saae
skjönt sysselsat, dog kjede sig ihjel,
og aldrig nyde ret sit Arbeids Frugt.

[4]) Til Fiskeriet brugtes for 20, 30 Aar siden, især paa Sönderlandet, ikke andre end smaae og vaklende Baade med 1 eller 2 Mand, af en svag og höistfarlig Bygningsmaade. Ved Söekanten vrimlede af disse usle Fartöier; thi Bönderne troede, at man ikke paa större Baade, der maatte besættes med flere Folk, kunde faae saa forholdsmæssig rig og fordeelagtig Fangst. Denne skadelige Fordom er nu saa aldeles udryddet, at man paa nærværende Tid neppe seer en saadan enkelt forældet Drabsmaskine, som en Sjeldenhed. Dette er eet af Exemplerne hvorledes de i Digtet paaankede Fordomme siden Forfatterens Tid have aftaget.

[5]) *Tun* kaldes et gjödet Stykke Græsmark: som ligger nærmest ved og rundt omkring de islandske Böndergaarde.

C.

Naar Möe og Yngling samles til et Par,
da holdes Bryllup med en festlig Ruus,
og Brud og Brudgom föle ukjendt Lyst,
samt grundlöst Haab om Hjorde; Gaard og Guld.
Men Hymens Fakkel taber snart sin Glands,
dens Blus forvandles snart til sveden Brand,
og Elskovs Varme med det Blus forgaaer,
som Rög forsvinder Haabets Blændværk da.
Nu hersker Mangel i det tomme Bo,
og Nag og Klager plage begges Sind.
Den svangre Kone giver Vreden Rum,
Hun piner Manden Furierne lig;
og, skjönt uskyldig, det undgjelde maa
den spæde Skabning, end i Moders Liv.
Med Nöd og neppe seer den Verdens Lys;
Men hvis til Fârs og Moders störste Sorg
den spæde lever op, det Lykke er,
om de paa Timen ei sig dræbe vil;
Thi begges Mening er urokkelig:
"At Börn er' kun et Kors af Gud paalagt,
"og Slanger nærede i egen Barm,
"som æde Fâr og Moêr tilsidst ihjel".
Med Modet falder begges Kraft og Daad,
Kun Sövnen brydes af ved Sorg og Suk,
Ved Konens Skjænd og Mandens svage Knur.

D.

Naar Natten mörknes, hersker daarlig Frygt
Bondens Huus. Man fæle Syner seer

af hængte Tyve og af dræbte Börn,
og hörer fæle Skrig i Luft og Hav.
Da seer man Bussemænd med Horn og Klöer
og Trolde, Hexer, Nisser i hver Vraae,
og hvad det heeder alt det Djævle-Pak.
Da selv de Blinde see, til alles Skræk,
om Natten, hvad ei andre kunde see.
I Snee og Slud forvildes Hyrden tit,
han falder stundum paa den glatte Iis,
og stöder Arm og Been — og dette alt
er Virkning — uden Tvivl! — af Fandens Magt.

E.

Et mere usselt Liv er neppe til.
Nu kommer Vaaren med den lyse Nat,
og Lys og Varme voxer med hver Dag; —
Hver Blomst udvikles; — Fröet modnes snart.
Nu parres Luftens Folk, og liflig Sang
höit skingrer, som til al Naturens Dands.
Hvert Jordens Dyr oplives, varmes nu,
og hilser Som'ren, hvert paa egen Viis; —
Men hine Usle dog undtages maae:
med sure Miner grine de til den,
og holde for, at det er Narreri,
at synes godt om al den Leeg og Lyst.
Dog — vore Fædre, skjönt de vare Mænd
af ædel AEt, af ægte Nordmands Blod,
af prövet Kjækhed og oprigtig Dyd, —
ej skammedes ved saadan Börneleg.
Skjersommer kom og hellig Hanses Dag,
da Templet de med Blomster smykkede.

Om Vinteren forvandlet Söens Iis
til Ridebane og Theater blev [6].
Hver Aarets Tid, saa hiin som denne, randt
i munter og uskyldig Glæde hen.
Hvad om vor Jord, da Græsset skulde groe,
tog pludselig sin Vinterklædning paa,
saa gad jeg vidst, I Taagens kloge Börn,
hvor vel tilfreds I vilde blive da.
Men Gud er bedre, visere end I;
Naturen ændres ei for Eders Skyld.
Dog! — her kun spildes Pen, Papiir og Tid,
En Blaamand vi forgjæves blege vil,
og Daaren gjöre viis; — thi lad os da
betids, mit Hjerte! fare bort herfra.
De fule, lede Trolde maa vi skye,
som her forgifte Luft og Jord og Hav.
Betragt Guds Væsen i hans eget Værk,
hans vise Godhed fyldte Alt med Lyst,
og al den Fryd han dig at nyde böd; —
Han finder ei Behag i modlös Sorg,
men skyldfri Glæde er ham Velbehag;
Han vil, at Adamidens Arvestraf
ved Dyd og Flid skal vorde Gavn og Fryd.

[6] Vore ældste i Island boesatte Forfædres fornemste Folkeforlystelser vare de saakaldte *Lege*, som bestode i Boldspil, Bryden og andre Legemsövelser, Hestekampe &c. Om Vinteren bleve disse Lege, som Fruentimmerne gjerne vare Tilskuere ved, som oftest holdte paa de tilfrosne Söer.

Anden Sang.

F. Den Yngling, som taler i denne og fölgende Sang, begynder at overveie, hvorledes han som Huusfader skulde reise Boe paa Landet, og der leve lykkelig. — Sommer-Nattens Udseende ved den bjergfulde Strandkandt.

G. Strandfuglenes fornöielige Liv. Deraf flydende Betragtninger.

H. Her aabnes Lyksalighedens Dal; Den hele Egn; Landfuglenes, Dyrenes og Fiskenes hele Natur aander idel Elskov og Fornöjelse.

I. Morgenröden giver Naturen nye og herlige Farver. Den unge Mand reiser Boe og gifter sig. Solen i sin Opgang og Middagens feyreste Glands.

F.

Den blide Nat fra Himlens höje Borg
paa blöde Vinger over Jorden gled;
den yndig Skumring bragte Fjeld og Dal, —
da tavs og stille al Naturen laae
i dybest Dvale — Himlen skjult med Skyer
i Havets Flade rolig speilte sig;
Kun her og hist en Baare nynned' svagt
ved steenrig Bred sit melancholske Qvad.
Af Hedens Bakker risled' Vandet ned,
det suste svagt i Bækkens dybe Klöft,
og dunkle Grotter svarte det med Fynd.
Da taus jeg sad paa tangbegroede Steen,
og fölte: "Stor og skjön Naturen er,
og herlig, end i dette kolde Land,
i denne Verdens Afkrog. Rundelig
har Verdens Fader i dens Skjöd nedlagt

af Godt og Glæder nok"! — kjær Tanken var;
til dyb Betragtning den mig ledte frem;
og hundred' Drömme i min stille Sjæl
med eet opstode. Som i klarest Speil
jeg saae vor Landmands Liv, hans Hverdags Id —
samt alt det Gode, Hav og Luft og Jord
ham byde frem. Min Attraae blev det nu,
at være Bonde, æret, lykkelig,
og elsket Kones Mage. Ung jeg var,
paa Manddoms Ild og Styrke rig; jeg bad
til alt det Godes Giver, at han huld
mit yndte Forsæt signede med Held.

Den unge Landmand jeg med Kummer saae
at reise Boe [1]) og Næring kummerlig
at söge, knap det törre Bröd at faae.
Sig Sorg og Mangel i hans bedste Aar,
hans Huus til Boelig valgte; saa forladt
og arm han döer, til sin og Andres Fryd.
En anden, der med Möje, Slæb og Slid
sig samler Forraad, heller sulte vil
end sig og Andre gjöre godt: mon det
med Skin af Ret Vellevnet kaldes kan?

Saa gaaer det her til Lands. — Hvad, mon da ei
og her lyksalig leves kan? Jeg troer
det mueligt, som för i Heden-Old
for raske Skander [2]) mueligt det var

[1]) *At reise Boe*, er en Talmaade af det gamle nordiske Sprog, der udtrykker Meningen fyndigere, end det nu brugelige: *sætte sig ned*.

[2]) *Skander*, det er: Normænd, Danske, Svenske. Islands förste Beboere vare af alle disse Folkefærd.

paa denne kolde Öe — og Gud har selv
os givet mange gode Ting, hvorved
vor Möje, Sorg og Modgang lettes kan;
vort Legem blive sundt og Sjælen rask.
"Men Fordom, Vane, dyb Vankundighed,
her længe hersket har og herske vil,
de Landets Dyrker hår med Blindhed slaaet,
han kjender ei og föler ei sit Held"!
O! den Betragtning saarede min Sjæl,
og Haabets Straale snart formörket blev
af Mismods Skye; min Armod fölte jeg,
og længtes dobbelt efter mægtigt Guld.

G.

Tvivlraadig, ubestemt jeg vanked' om.
Mit Haab var svagt, og kummerfuldt mit Sind,
og mörke Fremtid skuede min Aand
i dunkel Dröm; men af det dybe Blun
mig Fugles Qviddresang opvakte snart,
og Dagens Komme mig forkyndte. Da
var höjest Ebbes Tid [3], og Strömmen störst;
Tilbage Havet randt, og hvad der nys
var salten Söe til törre Sletter blev.
Der utalt Hær af Fugle Föde fandt,
og priste ham med Sang, som Föden gav, —
Dig, Verdners Gud og Fader! priste de
med yndig Röst og söd melodisk Klang,

[3]) Ebben bliver i Island, især ved den saakaldte store Ströms Tid, meget stor. Derfor ere i visse Bugter hele Strækninger af betydelig Omfang, der ved Ebbens Tid ere törre, og kaldes *Fiaurer* (Fjoirer).

i tusind Toner af uskrömtet Fryd,
og glad Taknemlighed. Saa mangen Art
af Luftens-fjedret Folk der mætted er'
i blid Eendrægtighed, men hver sin Fryd
paa egen Viis fortolkede. Saa her
i Triller Tjeldren 4) hörtes skingrende,
mens hurtig Svartbag 5) hist höit rappende
sin Glæde trykte ud; med begge to
den spæde Selning 6) stemte muntert i;
Der stolten Svan med Islands Lærke 7) sang
i een Konsert. — Saa hjertelig ei löd
ved Fyrstens Bord den lejede Musik.

I disse Fugles Sæder og Natur
med sand Forundring, og med Lyst jeg saae
det vise Forsyns Godhed, som dem her
i frugtbar Strand beredte dækket Bord.
Det Havet böd tilbage vige, saa
den Fuglehær maae finde Mættelse.
Hvor sandt! hvor skjönt vor store Lærers Ord:
"Den mindste Spurv til Jorden falder ei,
"med mindre det min Faders Villje er".

O blide Fugle! Fosterlandets Pryd!
Hvor södt henrinde Eders Dage her
Med Tidens Bæk paa Livets Blomster-Eng;
om Eder himmelsk Elskovs Rosenbaand,
den blide Uskyld, Himlens Datter snoer.

4) Dansk: Strandskade. Latin: Hæmatopus Ostralogus.
5) Larus marinus.
6) Tringa Striata.
7) Chæradrius auricarius.

Det store Navn af Menneske er mit;
i Ligning af sig selv mig skabte Gud,
Gud Elohim! af egen Viisdom han
et Solegran mig gav, og dog jeg gad
o blide Fugle! Eders Skjebne deelt,
og Eders Uskyld, Elskov, Lykke nydt,
af tunge Sorger, Qval og Möje fri. —
Saa sukked' jeg og gik af Tanker fuld.

H.

Af blind Betragtning ledet gik jeg frem
paa vildsom Afvei, gjennem tykken Krat.
Den Afvei förte mig paa rette Sti
til grönnen Dal, hvor Lykken eensom sad
og vented mig — hvad vorde skal, det skeer!
Af bratten Bjergryg standsedes min Gang,
men snart ad Klippers Muur jeg klavred' op,
da tusindfold min Möie lönnedes;
thi nye Syner glædede min Aand
med nye og dobbelt Lyst. En yndig Dal
blandt steile Fjelde aabned venlig Barm;
den mig forladte — o den Glæde! — böd
mod Skjebnens Storm et roligt Tilflugtssted —
"Du vælge Boepæl her, og lykkelig
du vorder"! Det gjenlöd dybt i min Sjel.
Hvad milde Skabers rige runde Haand
af Godt vort Thule gav, her samlet var;
med slette Marke vexled Höje af
af Skov og Krat bedækte; hver en Lund
med deiligst Blomster-Pragt var smykket ud.
Med faverst Græs den grönne fede Eng;

med sölver-hvide Aae det staalblaae Fjeld;
med speilklar Söe det Hele prydet var.

Min Ungdoms Venner, faverst Fugle-Flok,
som bygger helst i Flora's grönne Hjem,
her trindt om mig jeg saae, og hörte glad
den velbekjendte Lyd, den söde Sang,
den bedste Tolk af kronet Elskovs Held.

Du sande Moder til hver Skabnings Fryd,
og Salighedens Datter, ædelste
af Huldgudinder, Harmonie! höit staaer
din Throne blandt de lyse Sphærer reist.
Du over Jorden gyder Liv og Lyst,
og Himles Fryd i Uskylds Aand — Kun dig
og dine Gaver priser denne Sang.
Du hersker her hvor Fred og Glæde boe
i stille Dale, Rolighedens Hjem,
blandt skyldlös Slægt af Luftens Sanger-Flok.

Og Elskov! her din stille Glæde boer.
Din söde Roe forstyrrer ingen her.
Mod mordersk Rövers Anslag her du fandt
en önsket Sikkerhed, og her du kan
i fuldest Glands af fredsom Vandrer sees.
Jeg saae dig — ja! jeg saae Naturen selv,
men male dig det tör — det kan jeg ei!

I Brödre! gaaer en yndig Sommer-Nat
i slig en Egn til sligt et Selskab hen,
og seer de Fugles Adfærd. — Kjerligen
ved Hunnens Rede holder Hannen Vagt,
mens hun de Spæde plejer moderlig.
Da atter sanker nærsom Föde han

til sig og sine her af Blomstens Knop,
og Urtens feede, nærerige Saft;
og hist af nyttig Jagt, der renser bedst
fra Fiender Floras Riger. — Saa enhver
sit Hjertes Elskte bringer Byttet hjem,
og hende giver alt hvad selv han har.

I Reden seer det tankeledte Blik
et helligt Tempel af Naturen bygt
for Dyd og huuslig Lykke. — Moderen
omhyggelig og öm de elskte Smaa
med nærsom Föde mader, medens og
den glade Fader hjelper kjerlig til
de nögne Unger at forsörge, som
med svage Lyd modtage Maden fro.
Naar Duun og Fjedre unge Fugl hâr faaet,
Forældrene ham lære Vingers Brug,
at egen Næring selv han söge kan;
de glædes stedse over fuldbragt Pligt,
og fælles Dyd med Aldren mindskes ei. —
See dette Skuespil, som jeg det saae,
og döm, om Sangen har formeget sagt.

Til Fjeldets grönne Sider gik jeg hen,
der talrig Hjord jeg græsse saae — han som
hver Fugl sin Föde giver, disse og
med Markens Gröde mættede; det var
et herligt Syn at see, hvorledes her
af fede Græs sig Beden spiste mæt.
Af kraftig Kjerne Yvert frugtbart blev
paa nærsom Saft, her Lammet bedste Drik,
og nærerigste Föde hentede.

Paa speilklar Indsöe heftedes mit Blik —
Her glade Fiske svömmed', legte, sprang
med muntre Lader. Snart de hæved sig
af Vandet op, og snart med Pilens Fart
paa Overfladen fore hen, i den
de lange Furer plöiede. — Hvor skjönt
i klare Vand den favre Klædnings Prunk!

I Dybet ogsaa, Elskov! hersker du,
dets fjernste Slægter hylde og din Magt,
fra Leviathan-Hval til mindste Mid; —
Dig hylder Bleikjens [8]) guldbeklædte Slægt,
som fro og fri i Vandets Dybde boer;
for Fjender tryg og lykkelig ved dig,
den Kulden skiötter ei, og Vintrens Iis
mod Frosten tjener den til Skjul og Skjold.

I.

Nu Morgenröden hilste dunkle Jord,
og gylden Dagning over Kloden göd.
I öde Dal jeg reiste förste Boe.
Da Haabets blide Smil mig Mod indgav,
og Lykken hvert mit Önske kronte huld.
Men ret fornöiet jeg endnu ei var;
Jeg manglede end noget til mit Held —
Hvad dette var? Hvo gjætter ikke det?
Naturens Skaber hörte hvad jeg bad,
og naadig mig en elsket Mage gav.

[8]) En liden med Guld, Sölv og Purpurfarve prydet Fisk i Islands Indsöer.

De favre Skyer Solen gjennembröd,
og mere herlig gjorde Verdens Pryd.
I gylden Dragt iförtes stolten Fjeld,
og Marken tindrede af Perle-Pragt,
som overgik i Skjönhed Kongens Prunk,
og kjöbte Herlighed. Naturen var
Den nys udsprungne unge Rose lig.
Mod Moder Soel den vendte aabnet Skjöd
i al sin fulde Flor. Af Jord og Vand
til Himlen steg en fiin ambrosisk Duft,
og snart til frugtbar Dug forvandlet blev.
Nu vældigt föle ogsaa Flora's Börn,
O Kjerlighed! din söde Trylle-Kraft:
Nu Havens favre Blomst og Markens Urt
en Mage söge sig. Som Dyret de
din Almagt hylde maae og nyde Liv.
End Fjernhed svækker ei Naturens Lov;
og unge Poder hilse Verdens Lys
til Gavn for mig. Jeg sanker modent Frö
for nye Slægter snart at lokke frem
af Jordens Moderskiöd. Fra AEthrens Blaae
nu straaler varmest klare Middags-Soel.
Ved huusligt Held forsödes min Besvær,
og varig Lykke alt mit Landmands-Liv
i Livets feire Sommer. Hvis du vil
du, Jordens Dyrker, denne Lykke naae,
og vide Veien, som til den jeg fandt,
din Længsel snart jeg stille skal, naar nu
min Muse stemmer i fornyet Sang.

Tredie Sang.

K. Den sande Lykke — og Vejen til den.

L. Hvor nyttigt og behageligt det er, at krydre sit daglige Arbeide med Granskning og Tænkning overeensstemmende med dets forskjellige Beskaffenheder. Betragtning over Lava'en og de af Luften udhulede Klipper. Jordens adskillige mineralske Producter.

M. Den formuende Landmands fornöielige Hiemkomst af lange Reiser. Gode Koners kjerlige Omhyggelighed for deres AEgtemager.

N. En god Kones og Huusmoders Afskildring.

O. Landmandens forskjellige Vinterfornöielser, f. Ex. det herlige Före; Ryppejagt o. s. v.

P. Söelivets Fordele ere, som oftest, ubestandige; men Landlivets derimod mere sikkre og sunde. Vinter-Melkens Overflödighed.

Q. Vinteren forvandles til Sommer ved evig-grönne og frugtbare Madurters Opklækning i Drive-Huse. Almuens Modbydelighed for slige Ting.

R. Gavnlig Tidsfordriv i de lange Vinter-Aftner, ved lærerige og morende Forelæsninger. Ungdommens Underviisning. Munter Selskabelighed; mandige Legemsövelser; nyttige og glade Beskjæftigelser forkorte den ellers langsomme og kjedende Vinter.

S. Foraarets Yndighed.

T. Havedyrkning. Markens sunde og nærsomme Gröde. Begge Dele foragte de fleste af indgroede Fordomme.

V. Mangehaande Sommerglæde. Forlystelse i det Grönne. Nyttige vildt-voxende Væxter: *Angelica*; *Lichen Islandicus*; — *Cocleare*; — *Alga saccharifera*; — alle Slags sunde og velsmagende Bær.

X. Y. Advarsel mod fremmede Overdaadigheds-Drikkevare. Indenlandsk Viin; Thee; Caffe.

Z. Den stille rolige Tilfredshedsheds Fortrin for Gnierens Rigdom.

AE. Et fromt Önske. Opmuntring til Flid og Fryd, Islands Bondestand helliget.

Ö. Den vise Konges Tanker over kummerfuld Rigdom og glad Nöisomhed. Slutning.

K.

Hvor skjönt! fornuftigen at holde Huus;
med Herrens dyre Gaver handle vel;
at nytte hvert hans Værk til Gavn og Lyst;
at gjöre sig og Næsten godt deraf,
men Daarens Spot og Tossens Dom belee.

Hvor skiönt! at kunne rögte vel sit Kald;
at meer og meer i Dyd fuldkomme sig,
den falske AEre ei at beile til,
foragte Verdens blinde Daarers Larm;
at tröste fattig Mand, og styrke svag,
men standse Volds og Urets Magt med Mod.

Hvor skjönt! at kunne leve fri og fro
og sikker, under Almagts Varetægt,
og tryg ved Himlens Hæres faste Værn
mod onde Fjenders Vold og lumske Svig;
at vandre veltilfreds i dette Liv;
og alt i Haabet nyde Salighed,
og vis paa den, med Glæde heden gaae!

Sand Lykke söges vel af mange her,
Men findes kun af faa. Den store Hob
den vandrer stolt forbi med stiv Foragt.
Hvis Du af Magtens Glimmer blændes ei,
men Nöiets Held du heller smage vil;
saa sög og find! Jeg viser Dig den Vei,

som selv jeg gik, og fandt det sögte Held.

Tidt Lykken bygger under lave Tag,
og reiser Throner sig i Bondens Huus;
naar Stormænds Slotte bange den maa skye.
Men tidt den nægtes sidste Tilflugtssted,
af Landets gustne Sön, som selvskabt Sorg
for nöisom Ro og Himles Fryd har valgt.

Mig ringe Midler karrig Skjæbne gav,
og Landmands Liv jeg valgte til min Lod.
Jeg fattig ned mig satte — strax jeg fandt
det söde Haab, den Livets Næringskraft,
med Stræbsomhed og Flid forenet. De
den störste Rigdom er for fattig Mand.

L.

Hvad Arbeid end som jeg mig foretog,
jeg tankelös ei dermed syslede,
men stedse noget AEmne valgte mig,
som jeg med nyttig Lyst gad gjennemtænkt.
Slig Id fordriver givtig Kjedsomhed,
gjör Möien söd, og danner Mandens Aand.

Jeg skiönnede den store Orden tidt,
som hersker i den hele Skabnings Plan,
i hver en Ting, saa stor som liden; dem
jeg daglig saae og daglig kjendte meer.
Det alt, fra Solen indtil Stövet ned,
Den ene Vises Almagt lærte mig.

Af hvert et Værk, som mig for Haanden var,
jeg hver en Kant betragtede, om jeg
ei noget Nyt ved det opdagede,
som nyttigt eller farligt var, og ei

var hidtil ret bekjendt; og varsomt kun
jeg derved fulgte Landets Vane-Troe.
Hvis til Forbedring Noget gav mig Haab,
jeg strax det bruge og forsöge lod,
jeg Tyende og Naboe lærte det,
at ogsaa dem det kunde vorde Gavn;
og uföd Slægt i uföd Tid ved det
sin Lykke voxe saae, og Landets Held.
Jeg stundum graver op af Jordens Skjöd
de skjulte Ting som tjene os til Gavn.
Men stundum splitter faste Klipper ad,
og Fjeldets Sten til Gaarden föier hjem,
og reiser Gjærde, Væg, og lægger Bro.
De skjulte Malme lidet jeg attraaer,
ei ændser favre Guld og klare Sölv;
lad Tago's Herre klöve Perus' Fjeld
for tætte Leer af Mulm at drage frem;
Jeg Hindu's Fyrste ei misunde skal
i gylden Krone halvpunds Diamant;
thi Pragt og Rigdom jeg undvære kan,
naar dagligt Bröd i Fred og Roe jeg har.
Naar Klippen jeg af Luften tæret saae,
mig stedse lige stærkt den Tanke slog:
"O Under! jeg, af Leer og Aske skabt,
saa mangen Bröst og Svaghed udsat for,
til Raadnelse bestemt—saa lang en Tid
har trodset alle Elementers Magt"!
Naar brændte Lava jeg i Hænder har
af uvilkaarlig Skrækjeg gyser; thi
jeg tænker da Volkanens Rædsomhed.

Jeg Hecla, AEtna og Vesuven seer,
af Rædslers Svælg de sprude Luerne
med Sand og Aske ud; og rundt omkring
den hele Egn er fyldt med Nat og Död.
Dog glædes jeg, og takker Himlen; thi
min Omegn fri for slige Rædsler er.

Af Jordens Arter mangefoldigt Gavn
jeg har; jeg Leret giver tjenlig Form;
Jeg Ildens Föde [1]) op af Mosen faaer,
og Islands Eben-Træe i Balsom [2]) gjemt. —
Ved Jöklers Rod af Jorden pippe frem
de Sundheds Væld af mineralske Viin [3]),
som kappes med Champagnes dyre Most,
og rigt erstatter Spa's og Söstres Savn.

For mig allene ikke bygger jeg —
men Efterslægt og Naboe nyde skal
mit Arbeids Frugt. — Mit Minde varigt staae
i store Værk som Landet gavne kan,
og godt Exempel er for sildig Slægt.
Jeg bygger Broe og Gjærde, lægger Vei,
og glad bidrager saa til Almeen-Gavn.

Af strængt Arbeide naar jeg træt og mat
mig hviler ud, den Tanke tröster mig:
"At nyttig nu jeg mig og andre var"! —
Saa Nat og Roe aftörre Dagens Sved.

[1]) Törv, som bruges næsten allevegne paa Island til Brændsel.
[2]) Surturbrand — Træ gjennemdraget af Jordbeg, som tidt graves op i Island.
[3]) De islandske saakaldte Ölkilder, hvorom udförlig i Olavii oekonomiske Reise gjennem Island.

M.

Naar ude jeg paa lange Reiser er,
og drager gjennem öde Veie hen,
da kraftig Længsel Sjelen fylder: "Gid"
jeg sukker tidt, "at jeg var kommet hjem".
Mit Hjerte deelt i tvende Parter er,
og kommet hjem jeg först det hele har. —
Jeg veed, hos hende samme Tanke boer;
thi strax hun savner mig, naar bort jeg gaaer;
skjönt med sit vante Arbeid sysselsat,
naar jeg ei hjemme er, hun mangler Alt. —
Af Haabet tröstet hvert Minut hun spör:
"O! mon han dog ei snarlig kommer hjem?
"O vist! Jeg drömte jo om ham i Nat"!

Af höien Mark min Gjærder Gaard jeg seer,
alt Blodet bliver Ild ved dette Syn;
hvert Skridt jeg maaler med en Tommes Maal;
den muntre Ganger render i Gallop,
og Veien dog mig forekommer lang.
Snart speider Konens længselfulde Blik
sin Elsktes Komme ud, hun skynder sig
med kjærlig Længsel at modtage ham.
Om Mandens Hals hun hvide Arme slaaer;
men Glæden taler kun af vaade Blik —
Tilsidst henrykte Tavshed brydes af,
hun sukker: "Kom velsignet [4])! Elskte Mand!
"O Gud skee Lov! jeg seer dig glad igjen,
"for mange Dage alt jeg vented dig"!

[4]) Kom þu blessadur. En nasional islandsk Velkomst-Hilsen.

Nu hersker Glæden i det hele Huus,
En Höitidsdag er nu for mig og hver.
Jeg triner ind, og muntres snarlig op
af möisom Færsel; vaade Reisedragt
jeg lægger af. Nu Ilden tændes maa,
og Retter laves i en travel Hast;
med alt det Bedste som opdages kan
i Fadeburet, Bordet prydes skal.
Med söde Ord, med Yndighed og Vid,
Med Elskovsdagenes Veltalenhed
Vort glade Maaltid krydrer hun saa skjönt,
men snart at spise meer hun beder mig,
og klager, Maden mig ei smage vil.
Tilsidst hun siger: "for din trætte Krop
"det vel paa Tiden er at hvile sig".
Hun reder Sengen efter Evne op,
at ret beqvemt og vel vi sove kan.
Paa Vadmels Dyner troer jeg mig at faae
en bedre Sövn og mere sikker Roe,
end kronet Helt i sort Bekymring svöbt
paa Silkedyner nogensinde fik.
Hvor skjön, hvor söd en saadan Hjemkomst er,
det föler jeg, men kan ei synge det.
Paa Landet giftes — leve — uden Trang,
det Summen er af Jorderiges Held; —
o! salig den som slig en Lykke fandt.

N.

Min Elskte jeg med rette prise maa —
Til hendes AEre lyde da min Sang;

Naturens Ynglingsbarn hun var og er,
og Dydens elskte Lærling. Rene Sjæl
i aabne Miner stedse maler sig.

Som Husets Moder hun det foregaaer
med godt Exempel, som en Fakkel det
for Börn og Folk i daglig Vandel er.
Hun Skjelden, Grovhed, flau, letfærdig Snak,
Bagtalelse og Trætte har forviist.

Hun elskes, æres af det hele Huus,
og stræng mod Lasten, er hun Dyden huld; —
I Dragt og Sæder net og reen hun er,
og Orden hersker hvor hun sætter Fod.
Hun reenlig Kost med Smag at lave veed,
og holder sparsomt, men anstændigt Huus;
Prophetens Krukke — som han Enken gav —
i Sandhed ligner hendes Forraadshuus.

Mod ærlig fattig Mand hun hjelpsom er,
den sidste Skjerv med ham hun deelte fro.
Ved Uskylds Jammer blöder ædel Sjæl;
i Hjertets Godhed ligner hun sin Gud.
Men ei beskriver, ei besynger jeg
i svage Sang den ædles hele Værd.

Held hende! hun min Ziir og Krone er;
min Lykkes Fylde og min Himmels Soel;
det bedste hvad jeg har; min halve Sjel. —
O! slig en Kone, hvilken herlig Skat!
Meer dyrebar end alle Throners Guld!
Et Önske jeg af Hjertet lægger til:
"Gid slige Koner fandtes mangesteds"!

O.

Naar Vintertiden kold og lang gaaer ind,
ved Hvile jeg og önsket Lye er glad.
Ved Frost og Snee sig Sundhed finder vel,
naar Veiret ei for harmefuldt sig teer. —
Ei Skarn og Dynd da plage Vandreren;
thi Frosten bygger meer end Appisk Vej,
til Gavn og Glæde for saa mangen Mand. —
I bjergfuld Egn paa Rype-Jagt jeg gaaer,
mit Bord da pryde Fjeldets lækkre Höns,
men Sengen stoppes med de blöde Fiær —
Saa moersom Id er Aands og Legems Gavn.

Nu selv Naturen over Söe og Strand
et prægtigt Tag saa kunstig bygger her
af Alabaster og Krystaller op,
som nyttes kan i Gulvs og Broers Sted.
En Fyrste findes ei saa rig og stor,
at slig en Broe med al sin Skat og Magt
han kunde lade bygge. — Isen vel
i Island som et sikkert Tegn ansees
paa Guds Ublidhed; tvertimod, den er
en Herrens Gave, god, som hvert hans Værk. —
Den Sandhed bedst Erfaring vise kan.

P.

Vel Havet gjör saa mangen Fisker rig,
hans Velstand dog staaer kun paa slibrig Grund,
af Lykkens Storm den hastig blæses om. —
Den brave Landmand mere sikker er

paa stadig Næring. Han af rögtet Qvæg
har Mad og Klæder til det hele Huus.
For Stormens Rasen tryg, jeg hjemme er
ved Vintrens Tid; jeg deler Foret ud
til Malke-Qvæget. Tidt jeg det med Lyst
af kunstigst Vandspring Melk udgyde saae,
af hver en Rende her, og hvert et Rör
den ædle Saft i Strömme vælder ud
ved mindste Fingertryk. — Sligt Konstværk ei
i Kongers Haver sees af Konstnerhaand.

Q.

Om hver en Glæde jeg besang for dig,
som Vintrens Roe mig giver, let jeg da
med eget Tidsfordriv dig kjedede;
Dog end maa Sangen lyde om den Konst,
at lade kolde, mörke Vinternat
med Sommer kappes og med frugtbar Höst.
Naar ingen Plante meer i Egnen groer,
og Vextens Dör Naturen lukket har;
naar favre Blomst for længe falmet er,
og Græsset visnet staaer paa hvide Mark,
da grönne Urter spire paa mit Bud
i eget Hjem til Mættelse og Lyst;
og Lægemidler dem Naturen gav.
Den sunde Föde mangen AEdling end
sit Taffel pryde seer. — I fordums Tid
ved slig en Kost blev Hellas's 5) Vismand viis,
og Romer-Folket stort — men mangen spodsk

5) Grækenlands ældste oprindelige Navn.

den haaner her, i egne Tanker klog,
i andres dum; en kold og dyb Foragt
til Svar han kun fortjener. Mon han vel
i Vid og Styrke hine overgaaer,
ved Haugens Urter som sig vel befandt?

R.

Den lange Aften jeg forkorte kan
med Oldtids Sagn om Fædres Heltedyd,
og virksomt Liv; de gamle Skrifter jeg
mit Huusfolk læser for, og Skaldens Qvad
jeg stundum synger. Alle lytte da,
paa lette Vinger svæver Tiden bort.
At lære selv og lære Andre, det
den störste Lyst for ædle Sjele er,
og denne Lyst om Vintren tidt jeg har.
O söde Glæde! Dyds og Kundskabs Sæd
i Andres Hjerter saae, og spire see.
Vel Kaadhed, Spot og daarligt Fias jeg skyêr,
af skyldlös Glæde dog en Ven jeg er,
og munter Færd; — Med rask gymnastisk Leg
de unge Karle lar jeg more sig.
Saa svinder Vintren, ellers mörk og lang,
i gavnlig Id og glade Sysler hen;
saa krydrer Nöjet hver en Aarets Tid
for fromme Landboe, og belönner ham.

S.

I Mængde Fisken ind til Landet gaaer,
og hver en Bugt af Havets Hær er fuld.
Den rige Fangst nu Oplands-Bonden ned

til Söen lokker; Fisker er han nu.
Nu Vaaren alt begynder — Sommeren
med stærke Skridt sig nærmer; Bjergets Top
blir fri for Snee. Nu Jorden lægger af
den laante Dragt; og Rypen ligesaa.

Med Tidens Skifter ændres selv mit Sind,
en ny Begjer nu hersker i min Sjæl;
Ved Höstens Ende för af Arbeid træt
jeg Vintrens Hvile glad imöde saae, —
og nu jeg længes efter Havens Sved,
jeg selv den plöie vil, at snart jeg kan
til Jordens Skjöd det gjemte Fröe betroe: —
Det sande Billed paa mit eget Stöv.

Forynget hilser al Naturen dig,
o blide Vaar! du Aarets favr'ste Tid!
med spæde Röst dig hilser unge Lam,
og Fugles glade Flok med yndig Sang. —
Selv Havets Indboe gaaer fra vante Hjem;
og nær til Landet, for dig selv at see
i al din Pragt, og ret at nyde dig.

T.

I frugtbar Muld jeg Sæden lægger ned,
og haaber vist, den kommer snart igjen
i ny og stor og herlig Skikkelse;
Naturen selv den plejer moderlig,
og hundredfold mig lönner for min Flid.

Her spirer snart af spæd og liden Rod
saa mangen Art af Havens grönne Börn.
Den ædle Kaal, saa hvid som blaae og röd,

der mig og mine giver sundest Kost;
Med Adon's Urt [6], paa ædle Dyder rig,
og sund Spinat den lystne Ganes Fryd.

Ei beske Bönner fra Sumatra's Kyst,
og dyr Muscat for Guld jeg kjöber hjem,
for langsom Ild at tænde i mit Blod,
og syg paa Stormænds Viis at blive — mens
jeg Hænder hâr og Plet af Hauge-Jord.
Lad Stater fjendtlig slaaes om dyre Bær,
og Bark af usselt Rör i Snese Aar;
med Sennep, Mynthe, ydmygt Sillerie,
min Föde krydres skal, og smage vel.

Skjönt Ceres os ei rige Gaver gav,
og trind Pomona Nordens Kulde skyer,
jeg underjordisk Ager dog besaaer,
som lover Frugt og Bröd i Overflod;
Veldædige Patates! dig jeg saaer.

Af föderige Næper, Roer, Lög
en talrig Mængde Haven avler frem
til Höstens gyldne Tid. — Det Alt er godt,
og alt af Gud til Lyst og Nytte skabt. —

Skjönt frugtbar Have jeg med ret har kjær,
jeg Markens Gröde dog ei stolt forsmaaer.
I eensom Dal, i Fjeldets trygge Lye,
paa Hedens Höi og blomsterklædte Mark
i Stilhed trives mangen deilig Urt,
som Smerter lindre, Ondt fordrive kan,
og give Föde uden Sygdoms Frygt.

6) Salaten.

Du aabner, Jord! dit moderlige Skjöd,
og lydig Afkom giver rigelig
den bedste Rigdom: Sundhed — Næring — Held;
de ædle Gaver Tossen nytter ei,
med haanligt Spot til vise Dyrker seer;
men sikker Straf den Usle træffer, naar
ham plage selvskabt Sult og Sygdoms Qval.
Saa mangen Daare indenlandske Frugt
ei kan fordrage, udenlandske kun
den AEre nyde maa at mætte ham.
"Hvad hiemme groer det ikke due kan"!
Desuden han i Skriften klarlig fandt:
"At æde Urter det er Synders Straf";
og denne Straf han maa som Ilden skye. —
O Skade! han med alt sit Vid ei veed:
At Korn, at Gryn, er Græs — thi aarlig da
han mange Penge sikkert sparede.
At ingen Urt ham nytter — Synd det var
paa Prent at sige — han opsöger jo
magnetisk Orchis [7] saa omhyggelig;
thi Vellyst han med den at tænde troer
i pæne Skjönheds kolde Marmor-Barm. —
Med fleste Væxter han Mirakler gjör,
Naar magisk Skrift og Salomonis Segl
med dem forenes kan — men ellers ei!

V.

Min Muse! lad os Dumheds Samqvem skye,
dets fjernste Minde ei forbittre skal

7) Orchis. Islandsk: *Brönu-* eller *Hiona-Græs.* Linn. Orchis maculata. see Mohrs island. Natur-Hist. S. 208.

Vor stille Fryd. — Til Sjels og Öies Lyst
i grönnen Lund jeg mig forfriske vil,
og see de Skatte, Flora skjænker os.

I favre Lund jeg hviler her saa tryg.
Her Slanger ei og Skorpioner boe,
der vende Vandrers Lyst til Smerters Angst
i hede Sönden. Giftigt Kryb ei her
i kolde Thule Ly og Næring fandt. —

Vel syrisk Have med Pomona's Pragt
ei prunker her, og ei Sodomisk Frugt
bedrager lysten Syn med gylden Skal
ved Thules klare Bækkes Bred; men og
her Döden ei i söde Frugter boer. —

Vel er ei Rosen, er ei Lilien,
ei kostbar Tulipan mit Jordsmons Pryd;
dog glad jeg er og vel tilmode, naar
jeg ihukommer, ingen giftig Urt
i sunde Luft paa grönne Marke groer,
og Rosen ikke findes uden Torn.

Dog tusend Væxter Herrens milde Haand
til Gavn og Glæde vore Landsmænd gav.
Saa spirer hist i Fjeldets skjulte Dal
den Engle-Urt [8]), for Oplandsbonden groer
af Krydrer-Rod, og Sundhed gyder ud
i hver hans Aare — men forjager Pest,
med giftigt Fölge, fra hans lave Tag
til Vellysts fjerne, gyldne Templer hen.

[8]) *Angelica archangelica,* hvis Stilk og Rod afgive en meget behagelig og sund Spise.

Angelica til værdigt Selskab har
den ædle Moos 9), som Inders lækkre Drik
den skjulte Gift betage maa, og den
til kraftigt Sundheds-Middel skabe om.
Den ædle Moos, paa ædle Dyder rig,
erstatter Kornets Mangel rigelig,
og redder Tusende af Dödens Haand.
Ved vilden Söe, paa vilde Klipper groer
den vilde Kaal, af fæle Skjörbugs Qval
en svoren Fjende. Oceanets Pest
for Cochlearens sunde Kraft maa flye.
Den salte Strand söd Sukker 10) bringer mig
af blöd og nærsom Tang. — Mens Heden har
ved alskens röde, blaae og sorte Bær
Forfriskninger for mig i Solens Brand.

Saa mange flere jeg opregne kan
af Landets skjönne Urters Overflod,
som Næring, Lægedom, Fornöielse,
tilbyde mangelund, men Sangen ei
bör dvæle ved hver Dags Erfaringer.
Til Slutning jeg end har et Venneraad:

9) *Lichen* eller *Moscus islandicus.* Dens Nytte i Norges og Islands nasionale Huusholdning er nu almindelig bekjendt.

10) See Landphysicus Björn Poulsens *Dissertatio de Alga Saccharifera Islandiæ.*

Det Fremmede, som Overdaad attraaer,
det lad din Sundhed ei forstyrres ved;
thi rundelig dig her Naturen gav,
hvad end for lysten Gane er Behag,
din Helbred skader ei, men styrke kan.

X. Y.

See ædle Bær [11]), som selv Naturen har
med gylden Rose skjönt betegnet, de
os holde skadeslös for Druens Savn.
Af sort Empeter [12]), Grönlandsk Klerk har viist
at brygge Viin, og Birkens söde Saft
i Smag og Kraft med Rankens kappes kan.

Naar fornem Gjæst paa slige Folkes Viis
opvartes maa, jeg China's mugne Thee
ham byder ei; for indfödt Ærenpriis,
maa udenlandske Urt tilbagestaae.
Af flere Blomster jeg at trække veed,
til Smags og Öies Fryd, balsamisk Saft.

Vi kjöbe dyrt for Landets fede Marv
Östboens Paafund, Caffe, Vestens Gift,
en vandig Suppe kaagt af brændte Kul;

[11]) *Vaccinium Myrtillus,* hvis Bær indeholde en viinlignende og undertiden, efter troværdige Vidnesbyrd, berusende Saft.

[12]) Empitrum nigrum. I Norrig Kræklinger.

men er ei slig forvendt Begjærlighed
en Daarskab og en egen Syndestraf. —
En bedre Drik af Enetræets Frugt,
skjönt indenlandsk, dog sundere end hiin,
jeg lave kan — slig aromatisk Saft
af Bær, som modnes först om trende Aar,
tidt lædsker, qvæger, styrker svage Krop,
fortynder Blodet, læger Hostens Qval,
Brystværk og Steensot, Mavevee og Gigt,
endog den gule kongelige Sot. —
Saa tænkte jeg — og saae med dobbelt Lyst
de favre Pôder blomstre rundt om mig,
dem, om hvis ædle Kraft nu Sangen löd.
Hvor söd er Hvilen ei i Flora's Skjöd!
Af gavnlig Möie træt at qvæge sig
ved Blomstens fine, vellugtfulde Duft;
at mætte lystent Syn med Markens Pragt,
dens magelöse Pragt! — ja! södt det er,
at hvile sorgfri, tryg ved Floras Barm.

Z.

O! söde, blide, himmelskjænkte Roe,
Du Fredens, Glædens, Overflodets Væld,
ved dig jeg maa og skal, som Gud mig böd,
her leve veltilfreds i taaligt Haab
om större, mere herlig Salighed;

naar dig — naar dig jeg har og dagligt Bröd,
jeg skjötter lidet om al Verdens Guld; —
mod dig er Rigdom Snare kun og Tvang!

Den Rige raader ikke selv for sit;
thi Rigdom er hans Gud, den binder ham
i gyldne Lænker. Fri Selvraadighed
og signet Friheds-Aand hos dig kun er.
Den Riges Liv forbittrer Törst til Guld;
en Slaves Trællen er hans hele Id,
men Glædens Lædskeviin dit Arbeid er!

Hvad Oldtids Skald paa gyldne Strænge sang
om Feers Bolig; Hesperiders Lund;
Udödeligheds Eng; Elysium;
med ret kan siges om dit stille Hjem.
Dog — hine sjunge det der ei var til;
men Sandhed har min Muses Harpe stemt.

Æ.

Gid hver som dyrker Fædres elskte Jord,
paa Himles Glæde denne Forsmag fandt!
Af Himlens Gud velsignede; gid de
til nyttigt Arbeid stedse glade gik;
og gid de, Thule! sig til Gavn og Lyst
din hele Rigdom kjendte og gad brugt.

Af Alabaster usle Söedyr sig
de prægtigste Palladser bygge op,

og ingen Xerxes, ingen Croesus, ei
Dædalisk Kunst og Arkitekters Hær
dem éftergjöre kan. — En Kongestad
faae disse svage Kryb, med Konst og Flid
i Havets Afgrund uden Hænder reist; —
os himmelsk Vid og Guders Styrke gav
vor store Skaber; skulde — skulde vi
med daglig Sorg raadvilde plage os?
Vi sikkre Veie have uden Tal
til Held og Lykke; os Alfader gav
sit Gode, uden Maal, til Brug bestemt;
af Fjeld, af Dal og Mark, af Hav og Söe
Naturen os tilraaber: "stræb og nyd!
og lyd din Skabers förste, vise Bud"!
O! lader os ei ligne Dyret hist,
der sanker falden Frugt ved Egens Rod;
i slövest Dumhed fylder graadig Bug,
men aldrig Öiet slaaer til Træets Top,
hvor Frugten kommer fra. For Tossens Aand
saa Tak som Granskning lige fremmed er. —
Vor Tanke hæve sig fra Stövet op
til ham, som alt det Godes Giver er,
den Ene, Store, höit Ophöiede;
med opreist Hoved prise vi den Gud
med ædel Færd, der sömmer os og ham.

Ved Sommers Tid vi glade sanke bör
vort Vinter-Forraad, at den kolde Tid
os vorder lettet og behagelig; —
I umildt Veirligt være det vor Tröst:
"For Vaaren stedse Vintren vige maa".
den vise Orden er ubrydelig
til sidste Uveir rammer Jorderig,
og ingen Vinter födes, föles meer.

Ö.

En Daare Livet sig forbittrer selv,
han sig og Andre kun til Byrde er;
hans Id og Selskab vi i Tide skye!
Betragtningen henvende sig tilsidst
til Östens vise, sjeldne Fyrstes Ord:

"Jeg under Solen saae Ulykkens Börn,
"dem umaalt Rigdom kun til Plage var;
"med Slæb og Slid de Skatte dynged' op
"til elskte Arvings Gavn. De dödë hen
"i selvskabt Trældoms Aag; — og Sönnen nu
"med egne Flig ei Kroppen skjule kan. —

"Hvad nytter saa for intet plage sig
"med mörke Sorger, skjult Elendighed;
"i Mörket æde Kummers sorte Bröd;
"betynge haardelig hvert Öjeblik
"af höist usaligt Liv? — hvad nytter vel,

"hver skyldlös Fryd, og blid Godmodighed,
"og Himlens Datter, Sundhed, at forsmaae.
"O Fryd er Himlens största, bedste Skjenk,
"den mildelig gav Stövets svage Sön
"til Lön for Flid og Dyd; — og ham den böd,
"ei Næring blot, men Lyst, at söge her".
Skjönt I, o Landsmænd! ei min Muse troer,
mèn Sandheds Fölelser for Digt ansee,
for uerfaren Ynglings Sværmerie —
Kong Salomon, den viseste paa Jord,
i Eders Öine vel er mere lærd,
og værd at lide paa — o fölger da
hans himmelsendte sunde, vise Raad. —
Til Gud — til os — og til vort Fædreland
vort Liv — vor Id — vor Fryd vi hellige! —

